

ความคุ้มค่าของการใช้หนังสือห้องสมุดศูนย์การแพทย์กาญจนาภิเษก มหาวิทยาลัยมหิดล¹

COST EFFECTIVENESS OF USAGE BOOK IN GOLDEN JUBILEE MEDICAL
CENTER LIBRARY, MAHIDOL UNIVERSITY.

ธนะเมศร์ เชาวจินดารัตน์

เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป งานการศึกษา วิจัย และวิชาการ
ศูนย์การแพทย์กาญจนาภิเษก มหาวิทยาลัยมหิดล

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษางบประมาณการจัดซื้อหนังสือ และอัตราการใช้หนังสือห้องสมุดศูนย์การแพทย์กาญจนาภิเษกจำแนกตาม ปีงบประมาณ ตามกลุ่มภาษา และตามหมวดหนังสือ 2) เพื่อวิเคราะห์ประสิทธิภาพ ความคุ้มค่าของการใช้หนังสือห้องสมุดศูนย์การแพทย์กาญจนาภิเษกจำแนกตาม ปีงบประมาณ ตามกลุ่มภาษา และตามหมวดหนังสือ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ทรัพยากรสารสนเทศประเภทหนังสือที่ห้องสมุดศูนย์การแพทย์กาญจนาภิเษก มหาวิทยาลัยมหิดล ที่จัดซื้อเข้ามาในปีงบประมาณ 2554 - 2558 และอนุญาตให้ยืม ออกได้ จำนวน 1,344 เล่ม เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบบันทึก ข้อมูลรายการหนังสือที่จัดซื้อในช่วงปีงบประมาณ 2554 - 2558 ใช้โปรแกรม Microsoft Excel เก็บสถิติความถี่ในการยืมหนังสือและข้อมูลงบประมาณการจัดซื้อ หนังสือจากฐานข้อมูลห้องสมุดอัตโนมัติ Sierra วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจง ความถี่ หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และการวิเคราะห์ความคุ้มค่าของการใช้หนังสือ

¹ได้รับการรับรองจากสำนักงานคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคน มหาวิทยาลัยมหิดล หมายเลข เอกสารอ้างอิง MU-CIRB 2016/121.2107

ผลการวิจัย พบว่า ในการจัดซื้อหนังสือปี 2554 – 2558 ใช้เงินงบประมาณ 411,653.30 บาท โดยเฉลี่ยปีละ 82,330.60 บาท จำนวนหนังสือที่จัดซื้อทั้งหมด 1,344 เล่ม อัตราการใช้เฉลี่ย 715 ครั้งต่อปี การจัดซื้อหนังสือภาษาไทยมากกว่าหนังสือภาษาอังกฤษ หนังสือภาษาอังกฤษใช้งบประมาณจัดซื้อหนังสือมาก แต่อัตราการใช้ต่ำ หนังสือหมวดสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์และวิทยาศาสตร์พื้นฐานมีการจัดซื้อมากที่สุด แต่หนังสือหมวดนวนิยาย / เรื่องสั้น มีอัตราการใช้สูง และประสิทธิผลความคุ้มค่าของการใช้หนังสือ ปี 2554 – 2558 มีจุดคุ้มทุนอยู่ที่ 9,801 ครั้ง แต่ใช้จริง 9,839 ครั้ง กล่าวได้ว่าความคุ้มค่าในการใช้หนังสือของห้องสมุดศูนย์การแพทยกาญจนาภิเษก มีความคุ้มค่าเกินกว่าจุดคุ้มทุน 38 ครั้ง

คำสำคัญ: งบประมาณการจัดซื้อหนังสือ, ความคุ้มค่า, การใช้หนังสือ, ห้องสมุดศูนย์การแพทยกาญจนาภิเษก

Abstract

The objectives of this study: 1) to study the budget and utilization of the books at Golden Jubilee Medical Center Library, Mahidol University which sorted by languages and categories 2) to analyze the cost-effectiveness of the use of books. We recruited data from 2011-2015, this library allowed 1,344 books for borrow. We used Microsoft Excel recorded the frequency of borrowing and the budget for purchasing books, and analyzed the data from the library database automatically Sierra. The frequency, percentage, and an analysis of the cost of the book were identified.

This research found that the budget of the books was totally 411,653.30 baht (average of 82,330.60 baht/year) and the number of books purchased was 1,344 copies. The utilization rates was 715 times a year. The majority of purchasing books was Thai language. We also found that English books were the higher budget but low utilization rate. Social Science, Humanities and Basic Sciences were the most cost. But novels / short stories were a high utilization rate. The cost-effectiveness of using books was 9,801 times, but we uses the book 9,839 times at Golden Jubilee Medical Center Library. Then we used 38 times more than the breakeven point

Keywords: Budgets, Cost Effectiveness, Using book, Golden Jubilee Medical Center Library

บทนำ

มหาวิทยาลัยถือเป็นแหล่งที่ให้ความรู้ทางด้านวิชาการ ส่งเสริมการเรียน การสอน การวิจัย การบริการทางวิชาการแก่สังคม และการทำนุบำรุง ศิลปวัฒนธรรม ซึ่งอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการ อุดมศึกษา (สกอ.) กระทรวงศึกษาธิการ แต่ละมหาวิทยาลัยได้ตระหนักถึงบทบาท ของการผลิตบัณฑิตที่มีการจัดการเรียนการสอนอย่างมีคุณภาพควบคู่ไปกับการ ผลิตผลงานวิจัยที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ต่อสังคมและประเทศชาติได้ รัฐบาลจึงมี นโยบายเร่งด่วนให้สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ดำเนินการจัดโครงการ เกี่ยวกับการพัฒนามหาวิทยาลัยวิจัย ซึ่งโครงการดังกล่าวให้ความสำคัญกับการ เพิ่มสมรรถนะการผลิตผลงานและบุคลากรวิจัยของกลุ่มมหาวิทยาลัยวิจัยให้สูงขึ้น ควบคู่กับการส่งเสริมการวิจัยในมหาวิทยาลัยทุกกลุ่มอย่างกว้างขวาง เพื่อสนับสนุน นโยบายของรัฐบาลในการเร่งพัฒนามหาวิทยาลัยวิจัยของประเทศสู่ระดับนานาชาติ หรือระดับโลก (World-class University) และเพื่อส่งเสริมให้ประเทศไทยเป็น ศูนย์กลางการศึกษา การวิจัยพัฒนาและการฝึกอบรม/ประชุมวิชาการในระดับ ภูมิภาค (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2552)

ห้องสมุดมหาวิทยาลัยเป็นแหล่งรวบรวมทรัพยากรสารสนเทศที่ หลากหลาย ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนการเรียนการสอน การศึกษาหรือ การค้นคว้าวิจัยของนักศึกษา อาจารย์ และบุคลากรในสถาบันอุดมศึกษา ดังนั้น ห้องสมุดจึงนับเป็นแหล่งความรู้ที่ดีที่สุด ที่ผู้ใช้บริการสามารถค้นคว้าหาความรู้ได้ อย่างอิสระ โดยห้องสมุดจะทำหน้าที่เป็นแหล่งเพิ่มพูนความรู้ (Fund of Knowledge) และเป็นแหล่งช่วยเสริมสร้างให้ผู้ใช้เป็นผู้มีทักษะทางปัญญา (Intellectual Skills) ได้เป็นอย่างดี

ศูนย์การแพทยกาญจนาภิเษกเป็นโรงพยาบาลในสังกัด มหาวิทยาลัยมหิดล มีวิสัยทัศน์ที่จะเป็นโรงพยาบาลมหาวิทยาลัย มุ่งเน้นให้บริการสู่ ความเป็นเลิศด้านการบริการผู้ป่วยนอก สำหรับผู้สูงอายุนับตั้งแต่ปี 2560 เพื่อให้การดำเนินงานสำเร็จจึงมีการกำหนดพันธกิจและวางยุทธศาสตร์เพื่อให้บรรลุ ตามเป้าหมายดังกล่าว และจากโครงสร้างของศูนย์การแพทยกาญจนาภิเษก งาน

ด้านบริการสารสนเทศจะอยู่ภายใต้การดำเนินงานของงานการศึกษา วิจัย และวิชาการ ซึ่งมีวิสัยทัศน์ คือ “มุ่งพัฒนางาน วิชาการก้าวไกล งานวิจัยเด่น เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้” จึงมีพันธกิจในการบริหารจัดการระบบสนับสนุนภารกิจด้านการศึกษา การสร้างงานวิจัย และบริการวิชาการ ของบุคลากรศูนย์การแพทย์กาญจนาภิเษกให้มีประสิทธิภาพสูงสุด การสร้างองค์ความรู้จึงเป็นงานหลักที่สำคัญของศูนย์การแพทย์กาญจนาภิเษก โดยงานด้านบริการสารสนเทศนั้น เป็นงานในสังกัดงานห้องสมุดศูนย์การแพทย์กาญจนาภิเษก (มาศโมพี จิตวิริยะธรรม, 2556) ซึ่งมีการหน้าที่ในการส่งเสริมสนับสนุนภารกิจของงานการศึกษา วิจัย และวิชาการดังกล่าวข้างต้น ให้แก่บุคลากรศูนย์การแพทย์กาญจนาภิเษกและบุคลากรของมหาวิทยาลัยมหิดล ในการจัดซื้อทรัพยากรสารสนเทศนั้นมีสิ่งที่ต้องคำนึงถึงคืองบประมาณซึ่งเป็นปัจจัยหลักในการดำเนินงานจัดซื้อทรัพยากรสารสนเทศเพื่อบริการแก่ผู้ใช้ (Chaisuwan, A., Chutong, B., & Rattanapund, J., 2014) และในการดำเนินการจัดซื้อทรัพยากรสารสนเทศห้องสมุดศูนย์การแพทย์กาญจนาภิเษก มีกระบวนการในการจัดซื้อหนังสือจากการสำรวจรายการหนังสือที่บุคลากรศูนย์การแพทย์กาญจนาภิเษกแจ้งความประสงค์ให้จัดซื้อเข้าห้องสมุดแต่ละปีงบประมาณ โดยมีการตรวจสอบการเข้าของหนังสือก่อนดำเนินการจัดซื้อ เพื่อเป็นการใช้งบประมาณที่มีอยู่อย่างจำกัดให้คุ้มค่าที่สุด

ห้องสมุดศูนย์การแพทย์กาญจนาภิเษก ได้รับการจัดสรรงบประมาณในการจัดซื้อทรัพยากรสารสนเทศในแต่ละปีงบประมาณไม่เท่ากัน จึงทำให้มีการจัดซื้อทรัพยากรสารสนเทศเข้าห้องสมุดในจำนวนที่มากน้อยต่างกันไป ห้องสมุดจึงจำเป็นต้องมีการวางแผนการบริหารงบประมาณที่ได้รับ เพื่อให้เกิดความคุ้มค่ามากที่สุดในการจัดซื้อทรัพยากรสารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นผู้วิจัยในฐานะที่ปฏิบัติงานในห้องสมุดศูนย์การแพทย์กาญจนาภิเษก จึงสนใจศึกษาเรื่อง ความคุ้มค่าของการใช้หนังสือห้องสมุดศูนย์การแพทย์กาญจนาภิเษกมหาวิทยาลัยมหิดล ผลที่ได้จากการวิจัยจะเป็นประโยชน์ต่อศูนย์การแพทย์กาญจนาภิเษก ในการจัดสรรงบประมาณและการจัดซื้อทรัพยากรสารสนเทศเข้าห้องสมุดศูนย์การแพทย์กาญจนาภิเษก

จุดประสงค์

1. เพื่อศึกษาขอบประมาณการจัดซื้อหนังสือและอัตราการใช้หนังสือห้องสมุดศูนย์การแพทย์กาญจนาภิเษกจำแนกตามปีงบประมาณ ตามกลุ่มภาษา และตามหมวดหนังสือ
2. เพื่อวิเคราะห์ประสิทธิภาพความคุ้มค่าของการใช้หนังสือห้องสมุดศูนย์การแพทย์กาญจนาภิเษกจำแนกตามปีงบประมาณ ตามกลุ่มภาษา และตามหมวดหนังสือ

นิยามศัพท์เฉพาะ

ความคุ้มค่า หมายถึง ผลต่างของอัตราการใช้หนังสือกับประสิทธิภาพของต้นทุนในการจัดซื้อหนังสือระหว่างปีงบประมาณ 2554- 2558

การใช้หนังสือ หมายถึง ความถี่ของหนังสือที่มีการยืมออกจากห้องสมุด รวมถึงการยืมต่อของหนังสือเล่มที่ได้ยืมออกจากห้องสมุดไปแล้ว เท่านั้น

กลุ่มภาษา หมายถึง หนังสือที่ได้รับการตีพิมพ์เป็นภาษาต่างๆ ในงานวิจัยนี้แบ่งเป็นสองภาษาคือ หนังสือที่ตีพิมพ์ด้วยภาษาไทยและหนังสือที่ตีพิมพ์ด้วยภาษาอังกฤษ

หมวดหนังสือ หมายถึง หนังสือที่ถูกจัดเป็นกลุ่มต่างๆ ในงานวิจัยนี้แบ่งเป็น 3 หมวด คือ 1) หมวดหนังสือสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์และ วิทยาศาสตร์พื้นฐาน 2) หมวดหนังสือการแพทย์ และวิทยาศาสตร์การแพทย์ และ 3) หมวดหนังสือนวนิยาย/เรื่องสั้น

ห้องสมุด หมายถึง ห้องสมุดศูนย์การแพทย์กาญจนาภิเษก มหาวิทยาลัยมหิดล ที่ให้บริการบุคลากรศูนย์การแพทย์กาญจนาภิเษก อาจารย์ นักศึกษา พนักงาน และบุคลากรของมหาวิทยาลัยมหิดล รวมถึงผู้ป่วยญาติผู้ป่วยที่มาใช้บริการศูนย์การแพทย์กาญจนาภิเษก

วิธีการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) โดยมีระเบียบวิธีวิจัยดังนี้

1. ประชากรที่ศึกษา คือ ทรัพยากรสารสนเทศประเภทหนังสือที่ห้องสมุดศูนย์การแพทย์กาญจนาภิเษก มหาวิทยาลัยมหิดล ที่จัดซื้อเข้ามาให้บริการในห้องสมุดในปีงบประมาณ 2554 - 2558 จำนวน 1,344 เล่ม และอนุญาตให้ยืมออกได้เท่านั้น โดยการจัดหมวดหมู่หนังสือ 3 ระบบ ร่วมกัน คือ 1) ระบบห้องสมุดอัตโนมัติรัฐสภาอเมริกา (Library of Congress Classification) ใช้กับหมวดหนังสือสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์และวิทยาศาสตร์พื้นฐาน (Social Sciences, Humanities and Basic Sciences) หมวดหมู่ A - Z และหมวดหมู่ Q - QT 2) ระบบการจัดหมู่แบบหอสมุดแพทย์แห่งชาติอเมริกัน (National Library of Medicine Classification) เฉพาะหมวดหมู่ W - WZ ใช้กับหมวดหนังสือการแพทย์ (Medicine) และหมวดหมู่ QS - QZ ใช้กับหมวดหนังสือวิทยาศาสตร์การแพทย์ (Preclinical Sciences) และ 3) ระบบสัญลักษณ์เฉพาะ ใช้กับหมวดหนังสือนวนิยาย /เรื่องสั้น

2. เครื่องมือที่ใช้ศึกษา ประกอบด้วยแบบบันทึกข้อมูลรายการหนังสือที่จัดซื้อช่วงปีงบประมาณ 2554 - 2558 ใช้โปรแกรม Microsoft Excel เก็บสถิติความถี่ในการยืมหนังสือและข้อมูลงบประมาณการจัดซื้อหนังสือจากฐานข้อมูลห้องสมุดอัตโนมัติ Sierra

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ใช้ข้อมูลงบประมาณการจัดซื้อหนังสือและสถิติการยืมหนังสือระหว่างวันที่ 1 ตุลาคม 2553 - 20 สิงหาคม 2559

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับงบประมาณการจัดซื้อและจำนวนหนังสือในห้องสมุดใช้การหาค่าความถี่ ร้อยละ และค่าเฉลี่ย

4.2 ศึกษางบประมาณการจัดซื้อและอัตราการยืมหนังสือในห้องสมุด จำแนกตามปีงบประมาณ ตามกลุ่มภาษา และตามหมวดหนังสือ ใช้การแจกแจงความถี่ ค่าเฉลี่ย

4.3 วิเคราะห์ประสิทธิผลความคุ้มค่าของการใช้หนังสือห้องสมุด ศูนย์การแพทย์กาญจนาภิเษกจำแนกตามปีงบประมาณ ตามกลุ่มภาษา และตามหมวดหนังสือ โดยใช้สูตรคำนวณดังนี้ (แสงเดือน อุบลศรี, 2553)

$$\text{ต้นทุนประสิทธิผล (Cost Effectiveness)} = \frac{\text{ค่าใช้จ่ายที่จ่ายจริงทั้งหมด (บาท)}}{\text{จำนวนที่ยืม (ครั้ง)}}$$

$$\text{ความคุ้มค่า} = \frac{\text{ราคาหนังสือ (บาท)}}{\text{ต้นทุนประสิทธิผล (บาท/ครั้ง)}}$$

$$\text{อัตราการใช้เฉลี่ย} = \frac{\text{สถิติการใช้หนังสือที่จัดซื้อใน (ปีงบประมาณนั้น (ครั้ง) \times \text{ระยะเวลาที่หนังสือนั้น ได้จัดซื้อเข้ามา (ปี))}}{\text{ปี}}$$

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับงบประมาณการจัดซื้อหนังสือและจำนวนหนังสือที่จัดซื้อในปีงบประมาณ 2554-2558

1.1 งบประมาณการจัดซื้อหนังสือในปีงบประมาณ 2554-2558 ปรากฏผลดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 งบประมาณการจัดซื้อหนังสือจำแนกตามปีงบประมาณ

ปี	งบประมาณ (บาท)
2554	101,663.15
2555	49,999.60
2556	59,999.10
2557	99,992.60
2558	99,998.85
รวม	411,653.30
เฉลี่ย	82,330.60

จากตารางที่ 1 พบว่า ในปีงบประมาณ 2554 – 2558 ใช้เงินงบประมาณ
ในจัดซื้อหนังสือทั้งสิ้น 411,653.30 บาท เฉลี่ยปีละ 82,330.60 บาท โดยใน
ปีงบประมาณ 2554 ใช้เงินงบประมาณในการจัดซื้อหนังสือมากที่สุด เป็นจำนวน
ทั้งสิ้น 101,663.15 บาท รองลงมาคือ ปีงบประมาณ 2558 ใช้เงินงบประมาณ
99,998.85 บาท และปีงบประมาณที่ใช้เงินงบประมาณน้อยที่สุด คือ ปี 2555 ใช้เงิน
งบประมาณ 49,999.60 บาท

1.2 จำนวนหนังสือที่จัดซื้อในปีงบประมาณ 2554 – 2558 จำแนกตามกลุ่ม
ภาษาและตามหมวดหนังสือ ปรากฏผลดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 จำนวนหนังสือที่จัดซื้อในปีงบประมาณ 2554 – 2558 จำแนกตามกลุ่ม ภาษาและตามหมวดหนังสือ

หมวดหนังสือ	ภาษาไทย		ภาษาอังกฤษ		รวม	
	จำนวน (เล่ม)	ร้อยละ	จำนวน (เล่ม)	ร้อยละ	จำนวน (เล่ม)	ร้อยละ
สังคมศาสตร์	693	54.27	7	10.45	700	52.08
มนุษยศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ พื้นฐาน						

ตารางที่ 2 (ต่อ)

หมวดหนังสือ	ภาษาไทย		ภาษาอังกฤษ		รวม	
	จำนวน (เล่ม)	ร้อยละ	จำนวน (เล่ม)	ร้อยละ	จำนวน (เล่ม)	ร้อยละ
การแพทย์ และวิทยาศาสตร์	103	8.07	60	89.55	163	12.13
การแพทย์ นวนิยาย /เรื่องสั้น	481	37.67	0	0	481	35.79
รวม	1,277	100	67	100	1,344	100

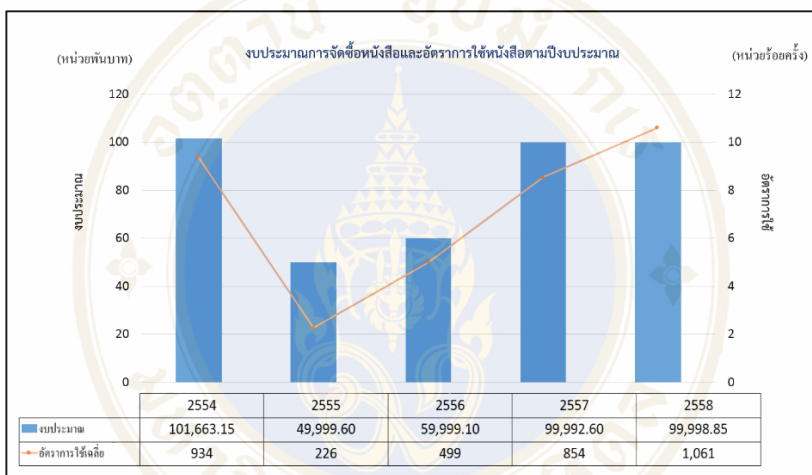
จากตารางที่ 2 พบว่า หนังสือที่จัดซื้อในปีงบประมาณ 2554 – 2558 มีจำนวนทั้งสิ้น 1,344 เล่ม เมื่อแยกตามภาษา พบว่า มีการจัดซื้อหนังสือภาษาไทย 1,277 เล่ม โดยหนังสือภาษาไทยหมวดหนังสือสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และวิทยาศาสตร์พื้นฐานมีการจัดซื้อหนังสือมากที่สุด ร้อยละ 54.27 รองลงมาคือหมวดหนังสือนวนิยาย /เรื่องสั้น ร้อยละ 37.67 และหมวดหนังสือการแพทย์และวิทยาศาสตร์การแพทย์มีการจัดซื้อหนังสือน้อยที่สุด ร้อยละ 8.07 และหนังสือภาษาอังกฤษ 67 เล่ม โดยหนังสือภาษาอังกฤษหมวดหนังสือการแพทย์ และวิทยาศาสตร์การแพทย์มีการจัดซื้อหนังสือมากที่สุด ร้อยละ 89.55 รองลงมาคือหมวดหนังสือสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์และวิทยาศาสตร์พื้นฐาน ร้อยละ 10.45 และหมวดหนังสือนวนิยาย /เรื่องสั้น ไม่มีการจัดซื้อ

เมื่อแยกตามหมวดหนังสือ พบว่า หมวดหนังสือสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และวิทยาศาสตร์พื้นฐาน มีการจัดซื้อหนังสือมากที่สุด ร้อยละ 52.08 รองลงมาคือ หมวดหนังสือนวนิยาย /เรื่องสั้น ร้อยละ 35.79 และหมวดหนังสือการแพทย์ และวิทยาศาสตร์การแพทย์มีการจัดซื้อหนังสือน้อยที่สุด ร้อยละ 12.13

2. งบประมาณการจัดซื้อหนังสือและอัตราการใช้น้ำสือห้องสมุดศูนย์การแพทยกาญจนาภิเษก ปีงบประมาณ 2554-2558 จำแนกตามปีงบประมาณ ตามกลุ่มภาษา และตามหมวดหนังสือ

2.1 งบประมาณการจัดซื้อหนังสือและอัตราการใช้น้ำสือห้องสมุดจำแนกตามปีงบประมาณ ปรากฏผลดังรูปที่ 1

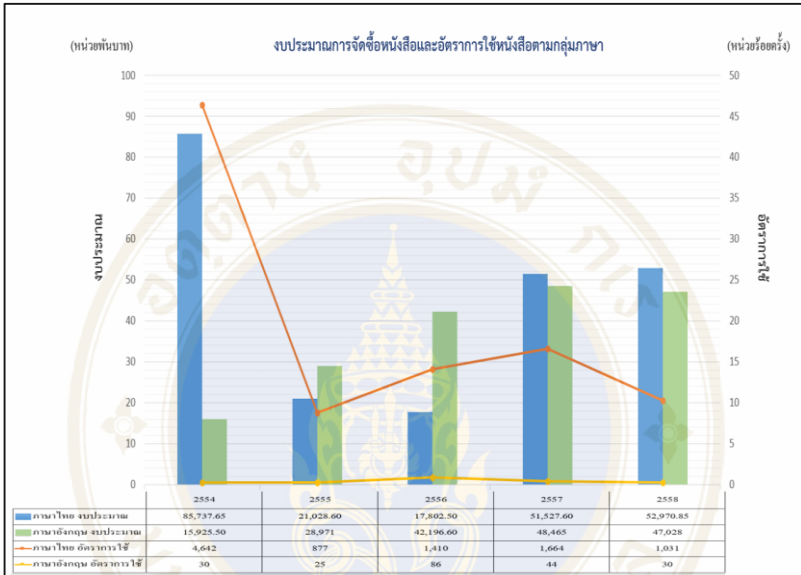

รูปที่ 1 งบประมาณการจัดซื้อหนังสือและอัตราการใช้น้ำสือ
จำแนกตามปีงบประมาณ

จากรูปที่ 1 พบว่า ในปีงบประมาณ 2554 ใช้งบประมาณในการจัดซื้อหนังสือมากที่สุด เป็นจำนวนทั้งสิ้น 101,663.15 บาท รองลงมาคือ ปีงบประมาณ 2558 ใช้งบประมาณ 99,998.85 บาท และปีงบประมาณที่ใช้เงินงบประมาณน้อยที่สุดคือ ปี 2555 ใช้งบประมาณ 49,999.60 บาท

ส่วนอัตราการใช้น้ำสือเฉลี่ย พบว่า ในปีงบประมาณ 2558 มีอัตราการใช้น้ำสือมากที่สุด 1,061 ครั้ง รองลงมาคือ ปีงบประมาณ 2554 จำนวน 934 ครั้ง และในปีงบประมาณ 2555 มีอัตราการใช้น้ำสือน้อยที่สุด 226 ครั้ง

2.2 งบประมาณการจัดซื้อหนังสือและอัตราการใช้หนังสือห้องสมุดจำแนกตามกลุ่มภาษา ปรากฏผลดังรูปที่ 2

รูปที่ 2 งบประมาณการจัดซื้อหนังสือและอัตราการใช้หนังสือในห้องสมุด
จำแนกตามกลุ่มภาษา

จากรูปที่ 2 พบว่า ปีงบประมาณ 2554 ใช้งบประมาณจัดซื้อหนังสือภาษาไทยมากที่สุด 85,737.65บาท รองลงมาคือปีงบประมาณ 2558 ใช้งบประมาณ 52,970.85 บาท และปีงบประมาณ 2556 ใช้งบประมานน้อยที่สุด 17,802.50 บาท

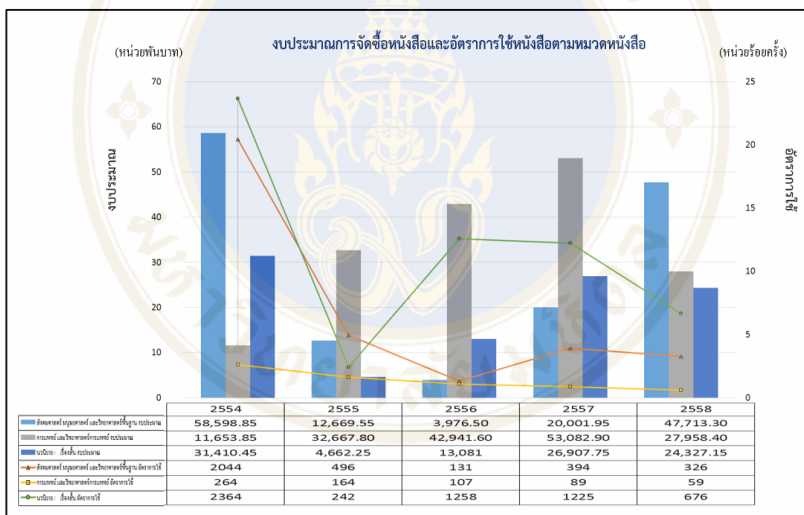
งบประมาณจัดซื้อหนังสือภาษาอังกฤษ พบว่า ปีงบประมาณ 2557 ใช้งบประมาณจัดซื้อหนังสือภาษาไทยมากที่สุด 48,465 บาท รองลงมาคือปีงบประมาณ 2558 ใช้งบประมาณ 47,028 บาท และปีงบประมาณ 2554 ใช้งบประมาณน้อยที่สุด 15,925.50 บาท

ส่วนอัตรการใช้นั้งสือ พบว่า นั้งสือภาษาไทย ปังบประมาณ 2554 มีอัตรการใช้นั้งสือมากที่สดุ 4,642 ครัง รองลงมาคือ ปังบประมาณ 2557 มีอัตรการใช้นั้งสือ 1,664 ครัง และปังบประมาณ 2555 มีอัตรการใช้นั้งสือน้อยที่สดุ 877 ครัง

นั้งสือภาษาอังกฤษ พบว่า ปังบประมาณ 2556 มีอัตรการใช้นั้งสือมากที่สดุ 86 ครัง รองลงมาคือ ปังบประมาณ 2557 มีอัตรการใช้นั้งสือ 44 ครัง และปังบประมาณ 2555 มีอัตรการใช้นั้งสือน้อยที่สดุ 55 ครัง

2.3 งบประมาณการจ้ดซื้อนั้งสือและอัตรการใช้นั้งสือในห้องสมุดจ้กแจงตามกลุ่มสาขาวิชา ปรากฏผลดังรูปที่ 3

รูปที่ 3 งบประมาณการจ้ดซื้อนั้งสือและอัตรการใช้นั้งสือในห้องสมุดจ้กแจงตามหมวดนั้งสือ

จากรูปที่ 3 พบว่า ปังบประมาณ 2554 ใช้งบประมาณจ้ดซื้อหมวดนั้งสือสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และวิทยาศาสตร์พื้นฐานมากที่สุด 58,598.85 บาท รองลงมาคือปังบประมาณ 2558 ใช้งบประมาณ 47,713.30 บาท และปังบประมาณ 2556 ใช้งบประมาณน้อยที่สดุ 3,976.50 บาท

หมวดหนังสือการแพทย์ และวิทยาศาสตร์การแพทย์ พบว่า ปีงบประมาณ 2557 ใช้งบประมาณจัดซื้อมากที่สุด 53,082.90 บาท รองลงมาคือ ปีงบประมาณ 2556 ใช้งบประมาณ 42,941.60 บาท และปีงบประมาณ 2554 ใช้งบประมาณน้อยที่สุด 11,653.85 บาท

หมวดหนังสือนวนิยาย/เรื่องสั้น พบว่า ปีงบประมาณ 2554 ใช้งบประมาณจัดซื้อมากที่สุด 31,410.45บาท รองลงมาคือปีงบประมาณ 2557 ใช้งบประมาณ 26,907.75 บาท และปีงบประมาณ 2555 ใช้งบประมาณน้อยที่สุด 4,662.25 บาท

ส่วนอัตราการใช้นั่งหนังสือ พบว่า หมวดหนังสือสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และวิทยาศาสตร์พื้นฐาน มีอัตราการใช้เฉลี่ยมากที่สุดในปีงบประมาณ 2554 จำนวน 2,044 ครั้งต่อปี รองลงมาคือ ปีงบประมาณ 2555 มีอัตราการใช้ 496 ครั้งต่อปี และปีงบประมาณ 2555 มีอัตราการใช้น้อยที่สุด 131 ครั้งต่อปี

หมวดหนังสือการแพทย์ และวิทยาศาสตร์การแพทย์ มีอัตราการใช้เฉลี่ยมากที่สุดในปีงบประมาณ 2554 จำนวน 264 ครั้งต่อปี รองลงมาคือ ปีงบประมาณ 2556 อัตราการใช้ 164 ครั้งต่อปี และปีงบประมาณ 2558 มีอัตราการใช้น้อยที่สุด 59 ครั้งต่อปี

หมวดหนังสือนวนิยาย/เรื่องสั้น มีอัตราการใช้เฉลี่ยมากที่สุดในปีงบประมาณ 2554 จำนวน 2,364 ครั้งต่อปี รองลงมาคือ ปีงบประมาณ 2556 อัตราการใช้ 1,258 ครั้งต่อปี และปีงบประมาณ 2555 มีอัตราการใช้น้อยที่สุด 242 ครั้งต่อปี

3. ประสิทธิภาพความคุ้มค่าของการใช้หนังสือห้องสมุดศูนย์การแพทย์กาญจนาภิเษกจำแนกตามปีงบประมาณ ตามกลุ่มภาษา และตามหมวดหนังสือ

ประสิทธิภาพความคุ้มค่าของการใช้หนังสือห้องสมุดจำแนกตามปีงบประมาณ ตามกลุ่มภาษา และตามหมวดหนังสือ ปรากฏผลดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ประสิทธิภาพการให้บริการใช้สิทธิในท้องถิ่นตามปีงบประมาณ ตามกลุ่มภาษา และตามหมวดหนังสือ

ปี งบประมาณ	หมวดหนังสือ			ภาษาไทย			ภาษาอังกฤษ			SUU					
	งบประมาณ (บาท.)	การรับ (เล่ม)	ปริมาณ หนังสือ (เล่ม)	การรับ (เล่ม)	ปริมาณ หนังสือ (เล่ม)	ความ คุ้มทุน (ร้อยละ)	การรับ (เล่ม)	ปริมาณ หนังสือ (เล่ม)	ความ คุ้มทุน (ร้อยละ)	การรับ (เล่ม)	ปริมาณ หนังสือ (เล่ม)	ความ คุ้มทุน (ร้อยละ)			
2554	57,653.85	2,038	20	2,683	-845	3	945	6	348	3	56,598.85	2,044	22	2,684	-820
	5,983.85	251	20	293	-48	16	5,670	13	348	3	11,653.85	264	22	530	-266
	31,410.45	2,384	20	1,571	793	0	0	0	348	0	31,410.45	2,384	22	1,428	806
2555	12,669.55	496	24	528	-32	0	0	0	852	0	12,669.55	496	55	230	266
	3,698.80	130	24	154	-24	34	28,971	34	852	34	32,667.80	164	55	594	-430
	4,662.25	242	24	194	48	0	0	0	852	0	4,662.25	242	55	85	157
2556	3,976.50	131	13	306	-175	0	0	0	481	0	3,976.50	131	40	99	32
	745	21	13	57	-36	86	42,196.60	86	481	86	42,941.60	107	40	1,074	-967
	13,081	1,258	13	1,006	252	0	0	0	481	0	13,081	1,258	40	327	831
2557	20,001.95	394	31	645	-251	0	0	0	989	0	20,001.95	394	59	339	55
	4,617.90	40	31	148	-109	49	53,062.90	49	989	49	53,062.90	69	59	900	-811
	26,907.75	1,225	31	666	357	0	0	0	989	0	26,907.75	1,225	59	456	769

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ปีงบประมาณ	ภาษาไทย				ภาษาอังกฤษ				รวม				
	งบประมาณ (บาท)	การรับ (รับ)	งบดำเนินงาน (รับ)	งบดำเนินงาน (รับ)	งบประมาณ (บาท)	การรับ (รับ)	งบดำเนินงาน (รับ)	งบดำเนินงาน (รับ)	งบประมาณ (บาท)	การรับ (รับ)	งบดำเนินงาน (รับ)	งบดำเนินงาน (รับ)	งบประมาณ (บาท)
2558	39,537.30	325	599	-274	8,176	1	1,177	7	47,713.30	326	94	508	-162
	4,354	33	66	-33	23,604	26	1,177	20	27,958	59	94	294	-238
	24,326.55	676	369	307	0	0	1,177	0	24,326.55	676	94	259	417
รวม	109,290.65	3,369	4,553	-1,184	33,679.50	22		40	142,980.15	3,391	42	3,404	-13
	19,397.95	490	808	-318	148,906.60	153	849	175	168,304.55	683	42	4,007	-3,324
	100,388.60	5,765	4,183	1,562	0	0	849	0	100,388.60	5,765	42	2,390	3,375
รวมทั้งสิ้น	229,067.20	9,624	9,544	80	182,586.10	215	849	215	411,653.30	9,839	42	9,801	36

จากตารางที่ 3 พบว่า ในปีงบประมาณ 2554 หนังสือภาษาไทย มี ประสิทธิภาพของต้นท่อนอยู่ที่ 20 บาทต่อครั้ง โดยหมวดหนังสือนวนิยาย/เรื่องสั้นมี ผลต่างระหว่างการใช้กับความคุ้มทุนไปในเชิงบวกมากที่สุด 793 ครั้ง หมวดหนังสือ สังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และวิทยาศาสตร์พื้นฐานมี ผลต่างระหว่างการใช้กับความคุ้มทุนไปในเชิงลบมากที่สุด -845 ครั้ง หมวดหนังสือการแพทย์ และ วิทยาศาสตร์การแพทย์ มีผลต่างระหว่างการใช้กับความคุ้มทุนไปในเชิงลบ -48 ครั้ง ส่วนหนังสืออังกฤษ มีประสิทธิภาพของต้นท่อนอยู่ที่ 348 บาทต่อครั้ง โดยหมวดหนังสือ สังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และวิทยาศาสตร์พื้นฐาน มีผลต่างระหว่างการใช้กับความคุ้มทุนไปในเชิงบวกมากที่สุด 3 ครั้ง หมวดหนังสือการแพทย์ และวิทยาศาสตร์ การแพทย์ มีผลต่างระหว่างการใช้กับความคุ้มทุนไปในเชิงลบมากที่สุด -3 ครั้ง หมวด หนังสือนวนิยาย/เรื่องสั้น ไม่มีผลต่างระหว่างการใช้กับความคุ้มทุนเนื่องจากไม่ได้ จัดซื้อ โดยภาพรวมประสิทธิภาพของต้นท่อนอยู่ที่ 22 บาทต่อครั้ง โดยหมวดหนังสือนวนิยาย/เรื่องสั้น มีผลต่างระหว่างการใช้กับความคุ้มทุนไปในเชิงบวกมากที่สุด 936 ครั้ง หมวดหนังสือสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และวิทยาศาสตร์พื้นฐาน มีผลต่าง ระหว่างการใช้กับความคุ้มทุนไปในเชิงลบมากที่สุด -620 ครั้ง หมวดหนังสือ การแพทย์ และวิทยาศาสตร์การแพทย์ มีผลต่างระหว่างการใช้กับความคุ้มทุนไปในเชิงลบ -266 ครั้ง

ในปีงบประมาณ 2555 หนังสือภาษาไทย มีประสิทธิภาพของต้นท่อนอยู่ที่ 24 บาทต่อครั้ง โดยหมวดหนังสือนวนิยาย/เรื่องสั้น มีผลต่างระหว่างการใช้กับความคุ้ม ทุนไปในเชิงบวกมากที่สุด 48 ครั้ง หมวดหนังสือสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และ วิทยาศาสตร์พื้นฐาน มีผลต่างระหว่างการใช้กับความคุ้มทุนไปในเชิงลบมากที่สุด -32 ครั้ง หมวดหนังสือการแพทย์ และวิทยาศาสตร์การแพทย์ มีผลต่างระหว่างการใช้กับ ความคุ้มทุนไปในเชิงลบ -24 ครั้ง ส่วนหนังสืออังกฤษ มีประสิทธิภาพของต้นท่อนอยู่ที่ 852 บาทต่อครั้ง โดยหมวดหนังสือการแพทย์ และวิทยาศาสตร์การแพทย์ มีผลต่าง ระหว่างสถิติการใช้กับความคุ้มทุนไปในเชิงบวก 0 ครั้ง หมวดหนังสือสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และวิทยาศาสตร์พื้นฐาน กับหมวดหนังสือนวนิยาย/เรื่องสั้น ไม่มี ผลต่างระหว่างการใช้กับความคุ้มทุนเนื่องจากไม่ได้จัดซื้อ โดยภาพรวมมีประสิทธิผล ของต้นท่อนอยู่ที่ 55 บาทต่อครั้ง โดยหมวดหนังสือสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และ

วิทยาศาสตร์พื้นฐาน มีผลต่างระหว่างการใช้กับความคุ้มทุนไปในเชิงมากที่สุด 266 ครั้ง หมวดหนังสือนวนิยาย/เรื่องสั้น มีผลต่างระหว่างการใช้กับความคุ้มทุนไปในเชิงบวก 157 ครั้ง หมวดหนังสือการแพทย์ และวิทยาศาสตร์การแพทย์มีผลต่างระหว่างการใช้กับความคุ้มทุนไปในเชิงลบมากที่สุด -430 ครั้ง

ในปีงบประมาณ 2556 หนังสือภาษาไทย มีประสิทธิผลของต้นทุนอยู่ที่ 13 บาทต่อครั้ง โดยหมวดหนังสือนวนิยาย/เรื่องสั้น มีผลต่างระหว่างการใช้กับความคุ้มทุนไปในเชิงบวกมากที่สุด 252 ครั้ง หมวดหนังสือสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และวิทยาศาสตร์พื้นฐาน มีผลต่างระหว่างการใช้กับความคุ้มทุนไปในเชิงลบมากที่สุด -175 ครั้ง หมวดหนังสือการแพทย์ และวิทยาศาสตร์การแพทย์ มีผลต่างระหว่างการใช้กับความคุ้มทุนไปในเชิงลบ -36 ครั้ง ส่วนหนังสืออังกฤษ มีประสิทธิผลของต้นทุนอยู่ที่ 491 บาทต่อครั้ง โดยหมวดหนังสือการแพทย์ และวิทยาศาสตร์การแพทย์ มีผลต่างระหว่างการใช้กับความคุ้มทุนไปในเชิงบวก 0 ครั้ง หมวดหนังสือสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และวิทยาศาสตร์พื้นฐาน กับหมวดหนังสือนวนิยาย/เรื่องสั้น ไม่มีผลต่างระหว่างการใช้กับความคุ้มทุนเนื่องจากไม่ได้จัดซื้อ โดยภาพรวมมีประสิทธิผลของต้นทุนอยู่ที่ 40 บาทต่อครั้ง โดยหมวดหนังสือนวนิยาย/เรื่องสั้น มีผลต่างระหว่างการใช้กับความคุ้มทุนไปในเชิงบวกมากที่สุด 931 ครั้ง หมวดหนังสือสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และวิทยาศาสตร์พื้นฐาน มีผลต่างระหว่างการใช้กับความคุ้มทุนไปในเชิงบวก 32 ครั้ง หมวดหนังสือการแพทย์ และวิทยาศาสตร์การแพทย์ มีผลต่างระหว่างการใช้กับความคุ้มทุนไปในเชิงลบมากที่สุด -967 ครั้ง

ในปีงบประมาณ 2557 หนังสือภาษาไทย มีประสิทธิผลของต้นทุนอยู่ที่ 31 บาทต่อครั้ง โดยหมวดหนังสือ นวนิยาย/เรื่องสั้น มีผลต่างระหว่างการใช้กับความคุ้มทุนไปในเชิงบวกมากที่สุด 357 ครั้ง หมวดหนังสือการแพทย์ และวิทยาศาสตร์การแพทย์ มีผลต่างระหว่างการใช้กับความคุ้มทุนไปในเชิงลบ -109 ครั้ง หมวดหนังสือสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และวิทยาศาสตร์พื้นฐาน มีผลต่างระหว่างการใช้กับความคุ้มทุนไปในเชิงลบมากที่สุด -251 ครั้ง ส่วนหนังสืออังกฤษ มีประสิทธิผลของต้นทุนอยู่ที่ 989 บาทต่อครั้ง โดยหมวดหนังสือการแพทย์ และวิทยาศาสตร์การแพทย์ มีผลต่างระหว่างการใช้กับความคุ้มทุนไปในเชิงบวก 0 ครั้ง หมวดหนังสือสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และวิทยาศาสตร์พื้นฐาน กับหมวดหนังสือนวนิยาย/เรื่อง

สิ้น ไม่มีผลต่างระหว่างการใช้กับความคุ้มทุนเนื่องจากไม่ได้จัดซื้อ โดยภาพรวมมี ประสิทธิภาพของต้นทุนอยู่ที่ 59 บาทต่อครั้ง โดยหมวดหนังสือนวนิยาย/เรื่องสั้น มี ผลต่างระหว่างสถิติการใช้กับความคุ้มทุนไปในเชิงบวกมากที่สุด 769 ครั้ง หมวด หนังสือสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และวิทยาศาสตร์พื้นฐาน มีผลต่างระหว่างการใช้ กับความคุ้มทุนไปในเชิงลบ 55 ครั้ง หมวดหนังสือการแพทย์ และวิทยาศาสตร์ การแพทย์ มีผลต่างระหว่างการใช้กับความคุ้มทุนไปในเชิงลบมากที่สุด -811 ครั้ง

ในปีงบประมาณ 2558 หนังสือภาษาไทย มีประสิทธิภาพของต้นทุนอยู่ที่ 66 บาทต่อครั้ง โดยหมวดหนังสือนวนิยาย/เรื่องสั้น มีผลต่างระหว่างการใช้กับความคุ้ม ทุนไปในเชิงบวกมากที่สุด 307 ครั้ง หมวดหนังสือสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และ วิทยาศาสตร์พื้นฐาน มีผลต่างระหว่างการใช้กับความคุ้มทุนไปในเชิงลบมากที่สุด - 274 ครั้ง หมวดหนังสือการแพทย์ และวิทยาศาสตร์การแพทย์ มีผลต่างระหว่างการใช้ กับความคุ้มทุนไปในเชิงลบ -33 ครั้ง ส่วนหนังสืออังกฤษ มีประสิทธิภาพของต้นทุน อยู่ที่ 1,177 บาทต่อครั้ง โดยหมวดหนังสือการแพทย์ และวิทยาศาสตร์การแพทย์ มี ผลต่างระหว่างการใช้กับความคุ้มทุนไปในเชิงบวกมากที่สุด 6 ครั้ง หมวดหนังสือ สังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และวิทยาศาสตร์พื้นฐาน มีผลต่างระหว่างการใช้กับ ความคุ้มทุนไปในเชิงลบมากที่สุด -6 ครั้ง และหมวดหนังสือนวนิยาย/เรื่องสั้น ไม่มี ผลต่างระหว่างการใช้กับความคุ้มทุนเนื่องจากไม่ได้จัดซื้อ โดยภาพรวมมีประสิทธิภาพ ของต้นทุนอยู่ที่ 94 บาทต่อครั้ง โดยหมวดหนังสือนวนิยาย/เรื่องสั้น มีผลต่างระหว่าง การใช้กับความคุ้มทุนไปในเชิงบวกมากที่สุด 417 ครั้ง หมวดหนังสือการแพทย์ และ วิทยาศาสตร์การแพทย์ มีผลต่างระหว่างการใช้กับความคุ้มทุนไปในเชิงลบมากที่สุด - 238 ครั้ง หมวดหนังสือสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และวิทยาศาสตร์พื้นฐานมี ผลต่างระหว่างการใช้กับความคุ้มทุนไปในเชิงลบ -182 ครั้ง

ประสิทธิภาพการใช้หนังสือโดยรวม พบว่า หนังสือภาษาไทยมีประสิทธิภาพ ของต้นทุนอยู่ที่ 24 บาทต่อครั้ง โดยหมวดหนังสือนวนิยาย/เรื่องสั้น มีผลต่างระหว่าง การใช้กับความคุ้มทุนไปในเชิงบวกมากที่สุด 1,582 ครั้ง หมวดหนังสือสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และวิทยาศาสตร์พื้นฐาน มีผลต่างระหว่างการใช้กับความคุ้มทุนไปใน เชิงลบมากที่สุด -1,184 ครั้ง หมวดหนังสือการแพทย์และวิทยาศาสตร์การแพทย์ มี ผลต่างระหว่างการใช้กับความคุ้มทุนไปในเชิงลบ -318 ครั้ง

ส่วนหนังสือภาษาอังกฤษ พบว่า ประสิทธิภาพของต้นทุนอยู่ที่ 849 บาทต่อครั้ง โดยหมวดหนังสือการแพทย์ และวิทยาศาสตร์การแพทย์ มีผลต่างระหว่างการใช้กับความคุ้มทุนไปในเชิงบวกมากที่สุด 18 ครั้ง หมวดหนังสือสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และวิทยาศาสตร์พื้นฐาน มีผลต่างระหว่างการใช้กับความคุ้มทุนไปในเชิงลบมากที่สุด -18 ครั้ง หมวดหนังสือนวนิยาย/เรื่องสั้น ไม่มีผลต่างระหว่างการใช้กับความคุ้มทุนเนื่องจากไม่ได้จัดซื้อ

เมื่อพิจารณาในภาพรวม พบว่า ประสิทธิภาพของต้นทุนอยู่ที่ 42 บาทต่อครั้ง โดยหมวดหนังสือนวนิยาย/เรื่องสั้น มีผลต่างระหว่างการใช้กับความคุ้มทุนไปในเชิงบวกมากที่สุด 3,375 ครั้ง หมวดหนังสือการแพทย์ และวิทยาศาสตร์การแพทย์ มีผลต่างระหว่างการใช้กับความคุ้มทุนไปในเชิงลบมากที่สุด -3,324 ครั้ง หมวดหนังสือสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และวิทยาศาสตร์พื้นฐาน มีผลต่างระหว่างการใช้กับความคุ้มทุนไปในเชิงลบ -13 ครั้ง และยังพบว่า ความคุ้มทุนของการใช้หนังสือ 9,801 ครั้ง ซึ่งมีการใช้จริง 9,839 ครั้ง ส่งผลให้ผลต่างระหว่างการใช้จริงกับความคุ้มทุนไปในเชิงบวก 38 ครั้ง

สรุปและอภิปรายผล

1.1 งบประมาณการจัดซื้อหนังสือ

จากผลการศึกษาพบว่า ระหว่างปีงบประมาณ 2554-2558 ใช้เงินงบประมาณในจัดซื้อหนังสือ 411,653.30 บาท เฉลี่ยปีละ 82,330.60 บาท จำนวนหนังสือที่จัดซื้อทั้งหมด 1,344 เล่ม มีการจัดซื้อหนังสือภาษาไทยมากกว่าหนังสือภาษาอังกฤษ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุกานดา อาบีดิน (2549) และ สุรางค์ ศิโรโรตม์สกุล, ยุพิน ยังสวัสดิ์ และคณะ (2557) ที่พบว่า จำนวนหนังสือที่ได้จัดซื้อจะขึ้นอยู่กับเงินงบประมาณที่ได้รับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าถ้ามีการจัดซื้อหนังสือภาษาไทยจะได้จำนวนหนังสือมากกว่าหนังสือภาษาอังกฤษ เนื่องจากราคาจำหน่ายถูกกว่า แต่ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ สดศรี กัทะอินทร์ (2549) และ มณฑะณี คำโพธิ์ (2555) ที่ทำการศึกษการจัดซื้อและการใช้หนังสือห้องสมุดคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ที่พบว่า มีการจัดซื้อหนังสือภาษาอังกฤษมากกว่าภาษาไทย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าห้องสมุดคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มีการะกึ่งใน

การบริการอาจารย์และนักศึกษาแพทย์ ซึ่งตำราส่วนใหญ่เป็นภาษาอังกฤษ เมื่อจำแนกตามหมวดหนังสือ พบว่า ห้องสมุดจัดซื้อหนังสือหมวดสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และ วิทยาศาสตร์พื้นฐานจำนวนมากทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ เนื่องจากหนังสือหมวดดังกล่าว มีความหลากหลายของเนื้อหาและประเภทหนังสือ ครอบคลุมหมวดหมู่ A – Z และหมวด Q - QT ต่างจากงานวิจัยของ ไสมรศม์ พิบูลย์ มณี (2559) ที่พบว่า มีการจัดซื้อหนังสือหมวดการแพทย์ และวิทยาศาสตร์การแพทย์ครอบคลุมหมวดหมู่ W - WZ และหมวดหมู่ QS - QZ จำนวนมากในห้องสมุดคณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ทั้งนี้อาจเป็นเพราะหนังสือภาษาอังกฤษเป็นตำราหลักที่นักศึกษาใช้ประกอบการเรียนการสอน ส่วนศูนย์การแพทย์กาญจนาภิเษก มหาวิทยาลัยมหิดล ไม่มีหลักสูตรการเรียนการสอน

1.2 อัตราการใช้หนังสือในห้องสมุด

จากผลการศึกษาพบว่า อัตราการใช้หนังสือที่จัดซื้อระหว่างปีงบประมาณ 2554-2558 ทั้งหมด 9,839 ครั้ง อัตราการใช้เฉลี่ยครั้งต่อปี 715 ครั้ง เมื่อจำแนกตามภาษา พบว่า หนังสือภาษาไทยมีอัตราการใช้มากกว่าภาษาอังกฤษ สอดคล้องกับงานวิจัยของ มาศโมฬี จิตวิริยะธรรม (2556) ที่พบว่า บุคลากรศูนย์การแพทย์กาญจนาภิเษก ขาดทักษะทางภาษาต่างประเทศ ซึ่งเป็นเหตุปัจจัยหลักในการใช้สารสนเทศ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ เกษร จันทร (2549) และ สุกานดา อาบีดิน (2549) ที่ทำการศึกษาคำค้นหาและการใช้หนังสือในห้องสมุด มหาวิทยาลัยบูรพา และมหาวิทยาลัยพระนครเหนือ ที่พบว่า ผู้ใช้บริการนิยมใช้หนังสือภาษาไทยมากกว่าหนังสือภาษาอังกฤษ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะห้องสมุดมีการจัดซื้อหนังสือภาษาไทยที่มีความหลากหลายของเนื้อหาและสอดคล้องกับหลักสูตรที่เปิดสอน ผู้ใช้อ่านเข้าใจได้ง่ายกว่าหนังสือภาษาอังกฤษ เมื่อจำแนกตามหมวดหนังสือ พบว่า หมวดหนังสือนวนิยาย/เรื่องสั้นมีอัตราการใช้มากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มัทนะฉวี คำโพธิ์ (2555) ที่พบว่า หนังสือบันเทิงคดีมีอัตราการใช้สูง เนื่องจากหนังสือประเภทนี้ ได้แก่ นวนิยาย เรื่องสั้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้ให้บริการต้องการอ่านเพื่อผ่อนคลายความตึงเครียดจากการปฏิบัติงาน และเพื่อสร้างความเพลิดเพลินในยามว่าง

1.3 งบประมาณการจัดซื้อหนังสือและอัตราการใช้หนังสือในห้องสมุด

จากผลการศึกษาพบว่า หนังสือภาษาอังกฤษใช้งบประมาณจัดซื้อหนังสือที่สูง แต่อัตราการใช้ต่ำ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สายพิน จินโน (2550) และ สุกานดา อาบีดิน (2549) ที่พบว่า ราคาจำหน่ายหนังสือภาษาอังกฤษสูงกว่าหนังสือภาษาไทย และผู้ใช้บริการนิยมอ่านหนังสือภาษาไทยมากกว่าหนังสือภาษาอังกฤษ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการขาดทักษะทางภาษาต่างประเทศของผู้ใช้ และประกอบกับการที่ศูนย์การแพทย์กาญจนาภิเษกเป็นแหล่งให้บริการทางการแพทย์ และแหล่งฝึกงาน (Internship) แต่ไม่มีการเรียนการสอนโดยตรงจึงไม่มีอาจารย์หรือนักศึกษามาใช้บริการ หนังสือภาษาอังกฤษที่เป็นตำราวิชาการจึงมีผู้ใช้น้อย เมื่อจำแนกตามหมวดหนังสือ พบว่า หนังสือหมวดการแพทย์ และวิทยาศาสตร์การแพทย์ใช้เงินงบประมาณมากที่สุด 168,304.55 บาท ทั้งนี้อาจเป็นเพราะหนังสือหมวดดังกล่าวที่เป็นหนังสือภาษาอังกฤษซึ่งมีราคาจำหน่ายสูงกว่าหนังสือภาษาไทย จึงทำให้มีการใช้งบประมาณที่สูง แต่อัตราการใช้ต่ำเมื่อเทียบหมวดหนังสืออื่น ต่างจากงานวิจัยของ ศิริพรรณ ดันตวิชรประกาย (2554) และ สดศรี กัท-อินทร์ (2549) ที่ทำการศึกษาอัตราการใช้หนังสือห้องสมุดคณะแพทยศาสตร์ พบว่า ห้องสมุดใช้เงินงบประมาณในหมวดหนังสือการแพทย์ และวิทยาศาสตร์การแพทย์ที่สูง และมีอัตราการใช้สูง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเป็นหนังสือที่อาจารย์และนักศึกษาซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างในงานวิจัยใช้ประกอบการเรียนการสอน ส่วนหมวดหนังสือนวนิยาย/เรื่องสั้น ใช้เงินงบประมาณน้อยที่สุด 100,388.60 บาท แต่มีอัตราการใช้สูง สอดคล้องกับงานวิจัย มัทนะณี คำโพธิ์ (2555) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะหนังสือดังกล่าวเป็นหนังสือภาษาไทยที่มีราคาจำหน่ายไม่สูง อ่านเข้าใจง่ายและผู้ใช้บริการนิยมอ่านเพื่อสร้างความเพลิดเพลินในยามว่าง และผ่อนคลายความเครียดจากการทำงาน

2. ประสิทธิภาพผลความคุ้มค่าของการใช้หนังสือในห้องสมุด

จากผลการศึกษาพบว่า หนังสือภาษาไทยมีประสิทธิภาพของต้นทุนอยู่ที่ 24 บาทต่อครั้ง หมวดหนังสือนวนิยาย/เรื่องสั้น มีผลต่างระหว่างการใช้กับความคุ้มค่าไปในเชิงบวกมากที่สุด 1,582 ครั้ง และหมวดหนังสือการแพทย์และวิทยาศาสตร์การแพทย์มีผลต่างระหว่างการใช้กับความคุ้มค่าไปในเชิงลบมากที่สุด -318 ครั้ง ส่วน

หนังสือภาษาอังกฤษ พบว่า ประสิทธิภาพของต้นทุ่นอยู่ที่ 849 บาทต่อครั้ง หมวดหนังสือการแพทย์ และวิทยาศาสตร์การแพทย์ มีผลต่างระหว่างการใช้กับความคุ้มทุนไปในเชิงบวกมากที่สุด 18 ครั้ง และหมวดหนังสือสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และวิทยาศาสตร์พื้นฐานมีผลต่างระหว่างการใช้กับความคุ้มทุนไปในเชิงลบมากที่สุด -18 ครั้ง เมื่อพิจารณาหนังสือที่จัดซื้อระหว่างปีงบประมาณ 2554-2558 พบว่า ประสิทธิภาพของต้นทุ่นอยู่ที่ 42 บาทต่อครั้ง โดยหมวดหนังสือ นวนิยาย/เรื่องสั้น มีผลต่างระหว่างการใช้กับความคุ้มทุนไปในเชิงบวกมากที่สุด 3,375 ครั้ง ส่วนหมวดหนังสือการแพทย์ และวิทยาศาสตร์การแพทย์มีผลต่างระหว่างการใช้กับความคุ้มทุนไปในเชิงลบมากที่สุด -3,324 ครั้ง และหมวดหนังสือสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และวิทยาศาสตร์พื้นฐานมีผลต่างระหว่างการใช้กับความคุ้มทุนไปในเชิงลบ -13 ครั้ง เนื่องมาจากศูนย์การแพทย์กาญจนาภิเษก มหาวิทยาลัยมหิดล ไม่มีหลักสูตรการเรียนการสอน จึงมีการจัดซื้อหนังสือ มีความหลากหลายของเนื้อหาทั้งความรู้และความบันเทิง เพื่อบริการบุคลากรศูนย์การแพทย์กาญจนาภิเษกและประชาชนทั่วไป รวมทั้งศูนย์ผู้สูงอายุศูนย์การแพทย์กาญจนาภิเษก เพื่อผ่อนคลายความตึงเครียดจากวิถีชีวิตประจำวัน จากปฏิบัติงาน และสร้างความเพลิดเพลินในยามว่าง จึงทำให้หมวดหนังสือนวนิยาย / เรื่องสั้น คุ้มทุนที่สุด และหมวดหนังสือสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และวิทยาศาสตร์พื้นฐาน มีแนวโน้มจะคุ้มทุนในปีงบประมาณ 2559 แต่หมวดหนังสือการแพทย์ และวิทยาศาสตร์การแพทย์ ไม่คุ้มทุนที่สุด เนื่องจากผู้ใช้บริการหนังสือกลุ่มนี้จะเข้าใช้บริการฐานข้อมูลออนไลน์ ที่ทางหอสมุดและคลังความรู้มหาวิทยาลัยมหิดล คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล และคณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดีได้จัดไว้ให้บริการ เช่น e-Book, e-Databases, e-Theses เป็นต้น และการที่ศูนย์การแพทย์กาญจนาภิเษก มหาวิทยาลัยมหิดล ไม่ได้จัดให้มีการเรียนการสอนนั้น บุคลากรที่ประสงค์จะใช้ข้อมูลทางการแพทย์และพยาบาลจะเข้าใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ดังกล่าวของมหาวิทยาลัยมหิดล

เมื่อพิจารณาในภาพรวมพบว่า ความคุ้มทุนของการใช้หนังสือเป็น 9,801 ครั้ง แต่มีการใช้จริง 9,839 ครั้ง ส่งผลให้ผลต่างระหว่างการใช้จริงกับความคุ้มทุนไปในเชิงบวก 38 ครั้ง สอดคล้องกับงานวิจัยของ อารมณ์ ไชยสุวรรณ, บุญเพ็ญ ชูทอง, และจริยา รัตนพันธ์ (2557). ที่พบว่า ทรัพยากรสารสนเทศที่ศูนย์บรรณสารและ

สื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์จัดซื้อระหว่างปีงบประมาณ 2553-2555 มีความคุ้มค่า ทั้งนี้อาจเป็นเพราะห้องสมุดมีการจัดซื้อหนังสือที่หลากหลายและมีหนังสือที่ตรงกับรสนิยมการอ่านของผู้ใช้บริการ ประกอบกับผู้ใช้อาจมีเครดิตจากปฏิบัติหน้าที่ จึงมองหาหนังสือที่สามารถสร้างความเพลิดเพลิน และผ่อนคลายความตึงเครียดจากการทำงาน ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าในเวลา 5 ปี การใช้หนังสือในห้องสมุดในภาพรวมมีความคุ้มค่า ฉะนั้นห้องสมุด ควรมีการจัดซื้อหนังสือ และควรที่มีการส่งเสริมการใช้หนังสืออย่างสม่ำเสมอ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1. ด้วยงบประมาณที่มีอยู่อย่างจำกัด ห้องสมุดควรนำข้อมูลความคุ้มค่าและค่าในการใช้หนังสือห้องสมุดมากำหนดนโยบายในการจัดซื้อและการให้บริการหนังสือ ให้ตรงกับความต้องการของผู้ใช้มากที่สุด

1.2. หนังสือหมวดการแพทย์ และวิทยาศาสตร์การแพทย์ ที่เป็นหนังสือภาษาอังกฤษซึ่งมีราคาสูงแต่กลับมีอัตราการใช้ต่ำ ห้องสมุดควรมีการบริหารจัดการด้านงานบริการเชิงรุกให้มากขึ้นในหนังสือกลุ่มนี้ โดยการประชาสัมพันธ์เผยแพร่รายชื่อหนังสือกลุ่มนี้บน Intranet ของงานการศึกษา วิจัยและวิชาการ ศูนย์การแพทย์กาญจนาภิเษก หรือจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน เช่น การจัดโครงการสัปดาห์ห้องสมุด การจัดทำแฟ้มรายชื่อหนังสือใหม่พร้อมรูปหนังสือไว้บริการ เพื่อกระตุ้นให้เกิดการใช้หนังสือดังกล่าวให้มากยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

การศึกษานี้ศึกษาเฉพาะหนังสือที่มีการยืมออกนอกห้องสมุดเท่านั้น จึงควรมีการศึกษาความคุ้มค่าของหนังสือที่มีการใช้ภายในห้องสมุดด้วย

เอกสารอ้างอิง

- เกษร จันทร. (2549). *การจัดหาและ การใช้หนังสือของสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยบูรพา ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2544 – 2545*. (วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- มัทกะณี คำโพธิ์. (2555). *ความสัมพันธ์การใช้หนังสือและการจัดซื้อของห้องสมุด คณะแพทยศาสตร์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ในปีงบประมาณ 2550 – 2554*. สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- มาศโมฬี จิตวิริยธรรม. (2556). ความต้องการสารสนเทศเพื่อการพัฒนาบุคลากร ศูนย์การแพทย์กาญจนาภิเษก มหาวิทยาลัยมหิดล . *วารสารวิจัยทาง วิทยาศาสตร์สุขภาพ*, 7(1), 10-19.
- ศิริพรรณ ต้นติวชประกาย. (2554). ความสัมพันธ์ของงบประมาณการจัดซื้อ หนังสือและการใช้หนังสือของห้องสมุดคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ. *วารสารบรรณศาสตร์ มศว*, 4(1), 53-62.
- สดศรี กัทะอินทร์. (2549). *รายงานการวิจัยการจัดซื้อและการใช้หนังสือของ ห้องสมุดคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ปีงบประมาณ 2545 – 2547*. สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- สายพิน จินโน. (2551). *รายงานการวิจัยการจัดซื้อและการใช้หนังสือของสำนัก บรรณสารการพัฒนาสถาบันบัณฑิตพัฒน บริหารศาสตร์ ใน ปีงบประมาณ 2548 – 2550*. สำนักบรรณสารการพัฒนาสถาบันบัณฑิต พัฒน บริหารศาสตร์.
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2552). *ประกาศเรื่องมาตรฐานห้องสมุด สถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. 2544*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการ อุดมศึกษา.
- สุกานดา อาบิติน. (2549). *รายงานการวิจัยการจัดหาและการใช้หนังสือของ สำนักหอสมุด สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ พ.ศ. 2545 – 2547*. สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ, กรุงเทพฯ.

- สุรางค์ ศิโรโรตม์สกุล, ยุพิน ยิ่งสวัสดิ์, นิภาภัส อินกรำแหง, ดารินทิพย์ ปัญญา
พรีทิงกุล, นิภาพร เดชะ และตะวัน ละม้ายแวง. (2557). การศึกษา
เปรียบเทียบข้อมูลการจัดซื้อและการใช้หนังสือของห้องสมุด คณะ
พยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล. *Journal of Professional
Routine to Research*. 1(1), 43-48.
- แสงเดือน อุบลศรี. (2553). *ประสิทธิภาพของต้นทุนต่อการให้บริการจัดส่งหนังสือของ
สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์*. (การศึกษาค้นคว้าอิสระ
ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- โสมาตรีย์ พิบูลย์มณี. (2559). ความสัมพันธ์ของการจัดซื้อและการใช้หนังสือของ
ห้องสมุดคณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ปีงบประมาณ 2549 –
2558. *Mahidlo R2R e-Journal*. 3(1), 158-171.
- อาภรณ์ ไชยสุวรรณ, บุญเพ็ญ ชูทอง, และจรียา รัตนพันธ์. (2557). ความคุ้มค่าของ
ทรัพยากรสารสนเทศของศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา มหาวิทยาลัย
ลักษณะ. *PULINET Journal*. 1(2), 29-37.
- Day, M. & Revill, D. (1995). Towards the active collection: the use of
circulation analyses in collection evaluation. *Journal of
Librarianship & Information Science*, 27(3), 149-157.

มหาวิทยาลัยมหิดล
Mahidol University
Wisdom of the Land

หนังสือแสดงเจตนาให้เผยแพร่ผลงานในคลังสารสนเทศสถาบันของมหาวิทยาลัยมหิดล
Mahidol University's Institutional Repository (Mahidol IR)
(<http://repository.li.mahidol.ac.th>)

เขียนที่ ศูนย์สารสนเทศฯ มหิดล

วันที่ 12 เดือน กันยายน พ.ศ. 2561

ด้วยหอสมุดและคลังความรู้มหาวิทยาลัยมหิดล จะดำเนินการรวบรวมผลงานวิชาการของบุคลากร
มหาวิทยาลัยมหิดลเพื่อนำไปเผยแพร่เอกสารฉบับเต็ม (Full text) ในรูปแบบสื่อดิจิทัลบนคลังสารสนเทศสถาบัน
ของมหาวิทยาลัยมหิดล (Mahidol IR) เพื่อเป็นประโยชน์ต่อสาธารณชน ในการศึกษา ค้นคว้า วิจัย

โดยหนังสือฉบับนี้ ข้าพเจ้า นาย/นาง/นางสาว อึ้งอมระ เชอร์จินดาเรียด

ตำแหน่ง เจ้าหน้าที่บรรณารักษ์ งาน/สาขาวิชา/ภาควิชา ภาควิชาวิจัย และนวัตกรรม

..... คณะ/สถาบัน ศูนย์สารสนเทศฯ มหิดล คณะแพทยศาสตร์ศิริกพยาบาล

ยินยอมให้เผยแพร่เอกสารฉบับเต็ม (Full text) ในรูปแบบสื่อดิจิทัล

บทความวารสาร คู่มือปฏิบัติงาน งานวิเคราะห์ งานสังเคราะห์ ทรัพย์สินทางปัญญา

หนังสือ/ตำรา อื่นๆ โปรดระบุ งานวิจัย

๑. ดราม่ามนุษย์ของภาควิชาชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ศูนย์สารสนเทศฯ มหิดล มงรีทันธาธิมัต

๒.

๓.

๔.

ไม่ยินยอม เนื่องจาก.....

(ลงนาม) อึ้งอมระ เจ้าของผลงาน/บรรณาธิการ

(นาย อึ้งอมระ เชอร์จินดาเรียด)